Themamap Scabiës

Alle folders, uitlegkaarten en werkbladen over scabiës in één bestand

Over deze themamap

In deze themamap staan alle folders van onlinedermatologie.nl over scabiës (schurft) bij elkaar. Je kunt hem in één keer printen of bewaren. In de bladwijzers van je pdf-lezer spring je meteen naar een folder.

Inhoud

Folder	Blz.
Scabiës	2
Scabiës in het kort	4
Hoe de scabiësmijt leeft	5
Scabiës herkennen	6
Hoe je scabiës krijgt en doorgeeft	8
Behandeling van scabiës	10
Goed insmeren tegen scabiës	12
Wassen of in een zak	13
Behandel- en wasplan scabiës	14
Huisgenoten en contacten bij scabiës	16
Contactenlijst scabiës	18
Jeuk na de behandeling van scabiës	19
Scabiës bij kinderen	21
Scabiës bij zwangerschap en borstvoeding	23
Scabiës crustosa	24
Scabiës in instellingen, op school en op het werk	26
Fabels over scabiës	28
Jeuk en plekjes die op scabiës lijken	29
Hoofdluis en schaamluis	31
Met scabiës naar de huisarts	33
Voorbereiden op je afspraak over scabiës	34
Woordenlijst scabiës	35
Scabiës in één oogopslag	36

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog. Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Scabiës

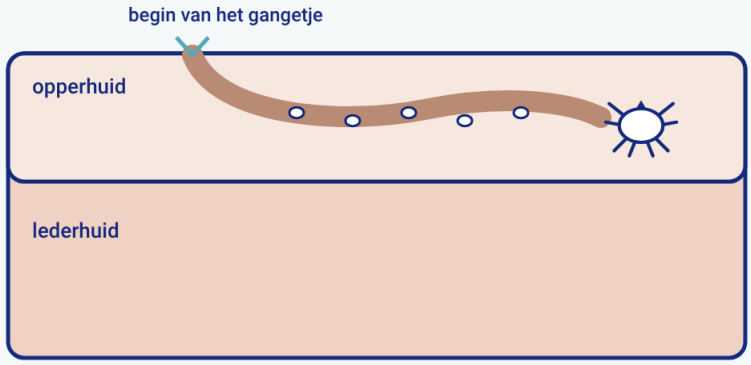
Wat scabiës is, hoe je het herkent en hoe de behandeling gaat

Het doel van deze folder

Deze folder is voor mensen met scabiës (schurft) en voor hun huisgenoten. Je leest wat scabiës is, hoe je het krijgt en hoe je het herkent. Ook lees je hoe de behandeling gaat, wat je wast en wanneer je naar de huisarts gaat.

Hoe de scabiësmijt in de huid leeft

Het vrouwtje graaft een gangetje in de bovenste laag van de huid.

- een gangetje van een halve tot anderhalve cm
- de mijt zit aan het eind en legt elke dag eitjes
- jeuk komt van de afweer tegen de mijt
- meestal maar vijf tot tien mijten op het hele lichaam

De mijt is kleiner dan een halve millimeter. Je ziet hem niet met het blote oog.

Wat scabiës is

Scabiës is een besmettelijke huidaandoening. Een ander woord is schurft. Het komt door een heel kleine mijt, de scabiësmijt. Het vrouwtje graaft een gangetje in de bovenste laag van de huid en legt daar eitjes. Je ziet de mijt niet met het blote oog.

Scabiës is vervelend en niet gevaarlijk. Het gaat niet vanzelf over. Met een goede behandeling ben je er wel vanaf. Iedereen kan het krijgen. Het heeft niets te maken met hoe schoon je bent.

Hoe vaak het voorkomt

Scabiës komt in Nederland steeds vaker voor. In 2011 kwamen ongeveer zes op de 10.000 mensen ermee bij de huisarts, in 2021 ongeveer 33 op de 10.000. Het meest zien we het bij jongeren en jongvolwassenen, bijvoorbeeld in studentenhuizen. Het komt ook voor in gezinnen, bij kinderen en in verpleeghuizen.

Hoe je het krijgt

De mijt gaat over bij lang of vaak huidcontact: langer dan ongeveer een kwartier. Denk aan samen in bed liggen, knuffelen, seks of iemand verzorgen. Een hand geven of een korte knuffel is meestal niet genoeg. Soms gaat de mijt over via kleding, handdoeken of beddengoed die iemand net heeft gebruikt.

Je bent al besmettelijk voordat je jeuk hebt. De eerste keer begint de jeuk pas twee tot zes weken na de besmetting. Had je eerder scabiës, dan kan de jeuk al na een paar dagen beginnen.

Herkennen

- Heftige jeuk, vooral 's avonds en 's nachts in bed of als je het warm hebt.
- Kleine rode bultjes, blaasjes en krabplekjes.
- Dunne, kronkelige streepjes van een halve tot anderhalve centimeter: de gangetjes.

- Vaak tussen de vingers, aan de polsen, in de oksels, rond de navel, op de billen, de geslachtsdelen en de voeten.
- Vaak hebben huisgenoten of je partner ook jeuk.

Bij volwassenen blijven het gezicht en het hoofd meestal vrij. Bij baby's en jonge kinderen kan dat anders zijn.

De behandeling

De huisarts stelt de diagnose. Je krijgt een crème of gel met permetrine of tabletten met ivermectine. Ze werken allebei goed. Je behandelt altijd twee keer: op dag 1 en een week later op dag 8. Iedereen in huis doet tegelijk mee, ook wie geen jeuk heeft.

Bij elke behandeling hoort wassen. Kleding, beddengoed en handdoeken van de afgelopen drie dagen was je op 60 graden. Wat niet zo heet kan, stop je drie dagen in een dichte plastic zak. Twaalf uur na de start van de eerste behandeling ben je niet meer besmettelijk.

Na de behandeling

De jeuk wordt na de behandeling vaak eerst erger. Daarna wordt hij langzaam minder. Dat duurt meestal twee tot zes weken, soms langer. Dit is normaal en betekent niet dat de behandeling niet werkt. Krijg je nieuwe plekjes, of wordt de jeuk na twee weken weer erger, ga dan terug naar de huisarts.

Neem contact op met je huisarts bij:

- heftige jeuk, vooral 's nachts in bed, of jeuk bij meer mensen in huis
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden met jeuk
- dikke korsten en schilfers, vooral bij iemand met een verminderde afweer
- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Scabiës in het kort

Het belangrijkste over scabiës op een rij

Het doel van deze folder

Deze folder geeft in het kort de belangrijkste dingen over scabiës (schurft). Hij is handig om aan huisgenoten en andere contacten te geven.

Het behandelplan in het kort

Iedereen in huis doet het tegelijk, op dezelfde dagen.

1 Dag 1 overdag

Wassen en opruimen

- kleding en bedden-goed van drie dagen op 60 graden wassen
- wat niet kan: drie dagen in een dichte zak
- banken en kleden stofzuigen

2 Dag 1 avond

Behandelen

- crème op het hele lichaam, of de tabletten innemen
- schoon bed en schone kleren
- crème acht tot twaalf uur laten zitten

3 Dag 2 ochtend

Afspoelen

- douchen met water en zeep
- schone handdoek en schone kleren
- was van de nacht meteen wassen
- na twaalf uur niet meer besmettelijk

4 Dag 8

Alles herhalen

- opnieuw smeren of tabletten innemen
- opnieuw wassen en stofzuigen
- ook als de jeuk al minder is

Wat het is

Scabiës (schurft) komt door een mijt die gangetjes graaft in de huid. Het geeft heftige jeuk, vooral 's nachts. Het is besmettelijk via lang of vaak huidcontact. Iedereen kan het krijgen.

De vijf belangrijkste dingen

1. Iedereen in huis behandelt tegelijk, ook wie geen jeuk heeft.
2. Je behandelt twee keer: op dag 1 en op dag 8.
3. Smeer het hele lichaam in, van de kaakrand tot onder de voeten. Sla geen plekken over.
4. Was kleding, beddengoed en handdoeken van drie dagen op 60 graden. Wat niet kan, gaat drie dagen in een dichte zak.
5. De jeuk kan nog een paar weken doorgaan. Dat is normaal.

Na twaalf uur

Twaalf uur na de start van de eerste behandeling ben je niet meer besmettelijk. Je mag dan gewoon naar school of werk.

Neem contact op met je huisarts bij:

- jeuk bij meer mensen in huis, of heftige jeuk in bed
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden
- nieuwe plekjes, of jeuk die na vier weken nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Hoe de scabiësmijt leeft

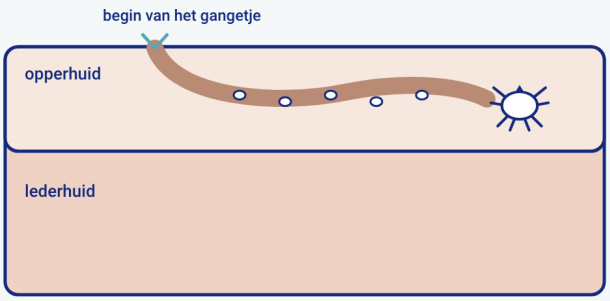
Uitlegkaart: waarom het jeukt en waarom je twee keer behandelt

Het doel van deze folder

Deze uitlegkaart laat zien wat de scabiësmijt in de huid doet. Zo begrijp je waarom de jeuk pas laat begint en waarom je na een week opnieuw behandelt.

Hoe de scabiësmijt in de huid leeft

Het vrouwtje graaft een gangetje in de bovenste laag van de huid.

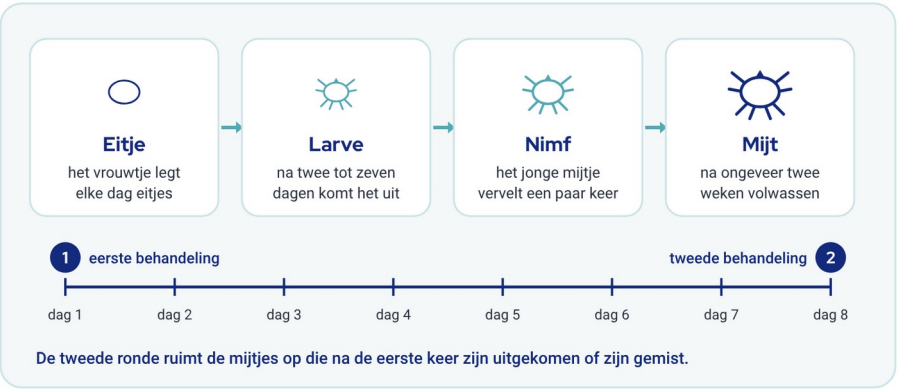

- een gangetje van een halve tot anderhalve cm
- de mijt zit aan het eind en legt elke dag eitjes
- jeuk komt van de afweer tegen de mijt
- meestal maar vijf tot tien mijten op het hele lichaam

De mijt is kleiner dan een halve millimeter. Je ziet hem niet met het blote oog.

Waarom je na een week opnieuw behandelt

Uit de eitjes komen in de dagen na de behandeling nieuwe mijtjes.

De tweede ronde ruimt de mijtjes op die na de eerste keer zijn uitgekomen of zijn gemist.

In het kort

- Het vrouwtje graaft een gangetje in de bovenste laag van de huid en legt daar elke dag eitjes.
- Na twee tot zeven dagen komen er jonge mijtjes uit. Na ongeveer twee weken zijn ze volwassen.
- De jeuk komt van je afweer. De eerste keer begint de jeuk pas na twee tot zes weken.
- Buiten de huid leeft de mijt meestal niet langer dan drie dagen.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Scabiës herkennen

De jeuk, de gangetjes en de plekken waar je ze ziet

Het doel van deze folder

Deze folder helpt je om scabiës te herkennen. Je leest welke klachten passen bij scabiës, waar je de gangetjes ziet en waarom het soms lastig te zien is. De diagnose stelt de huisarts.

Waar je scabiës vaak ziet

Bij volwassenen blijven het gezicht en het hoofd meestal vrij.

Tussen de vingers en aan de zijkant van de hand	**Polsen** vooral aan de binnenkant	**Ellebogen** aan de buitenkant	**Oksels** en de voorste okselplooi
Rond de navel en op de buik en de taille	**Billen en liezen** ook de geslachtsdelen	**Rond de tepels** vooral bij vrouwen	**Voeten** rond de enkels en tussen de tenen

Bij baby's en jonge kinderen kunnen ook het hoofd, het gezicht, de handpalmen en de voetzolen meedoen.

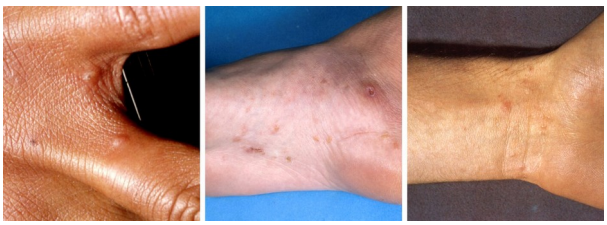
De jeuk

De belangrijkste klacht is jeuk. Die is heftig en het ergst 's avonds en 's nachts in bed, of als je het warm hebt. De jeuk komt van je afweer, die reageert op de mijten, hun eitjes en hun uitwerpselen. Daarom begint de jeuk de eerste keer pas twee tot zes weken na de besmetting.

Een sterke aanwijzing is jeuk bij meer mensen in huis, of bij je partner.

De gangetjes

Een gangetje is een dun, kronkelig streepje van een halve tot anderhalve centimeter. Aan het ene eind schilfert de huid wat. Aan het andere eind, waar de mijt zit, zie je soms een bultje of blaasje. Door krabben zijn de gangetjes vaak kapot. Zie je geen gangetjes, dan kan het dus toch scabiës zijn.

Gangetjes en bultjes tussen de vingers, op de voet en aan de pols.

Waar je het ziet

- tussen de vingers en aan de zijkant van de hand
- aan de binnenkant van de polsen en de buitenkant van de ellebogen
- in de oksels, rond de navel en de taille
- op de billen, in de liezen en op de geslachtsdelen
- rond de tepels
- op de voeten, rond de enkels en tussen de tenen

Bij volwassenen blijven het gezicht en het hoofd meestal vrij. Bij baby's en jonge kinderen kunnen ook het hoofd, het gezicht, de handpalmen en de voetzolen meedoen.

Ander beeld

Soms ziet scabiës er anders uit. Door het krabben kan er een uitslag ontstaan die op eczeem lijkt. Krabwondjes kunnen gaan ontsteken. Smeer je al lang een hormooncrème, dan kan de jeuk minder zijn en zie je weinig gangetjes. Bij ouderen en bij mensen met een verminderde afweer kan de jeuk mild zijn.

Bij de huisarts

Meestal ziet de huisarts aan de huid en aan je verhaal dat het scabiës is. Bij twijfel kan de huisarts met een loep naar de gangetjes kijken, of een schilfertje van de huid laten onderzoeken.

Neem contact op met je huisarts bij:

- heftige jeuk, vooral 's nachts in bed, of jeuk bij meer mensen in huis
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden met jeuk
- dikke korsten en schilfers, vooral bij iemand met een verminderde afweer
- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Hoe je scabiës krijgt en doorgeeft

Wat besmettelijk is en wat niet

Het doel van deze folder

Deze folder legt uit hoe de scabiësmijt van de ene mens naar de andere gaat. Zo weet je wie je moet waarschuwen en wat wel en niet nodig is in huis.

Waarom je na een week opnieuw behandelt

Uit de eitjes komen in de dagen na de behandeling nieuwe mijtjes.

Huidcontact

De mijt gaat over bij lang of vaak direct huidcontact. Langer dan ongeveer een kwartier is genoeg. Denk aan samen in bed liggen, knuffelen, seks, borstvoeding geven of iemand verzorgen. Een hand geven, een korte knuffel of een kort onderzoek bij de dokter is meestal niet genoeg.

Kleding en beddengoed

Soms gaat de mijt over via textiel dat iemand net heeft gebruikt. Denk aan elkaars kleding dragen, slapen in een bed dat niet verschoond is of een handdoek delen. Via meubels, vloeren en spullen gaat gewone scabiës bijna nooit over.

Hoe lang de mijt leeft

De mijt leeft van levende huid. Buiten het lichaam leeft hij bij kamertemperatuur meestal een tot anderhalve dag. Na drie dagen zijn de mijten dood. Bij 60 graden gaat de mijt snel dood. Daarom was je op 60 graden of stop je spullen drie dagen in een dichte zak.

Besmettelijk zonder jeuk

Je bent al besmettelijk ongeveer een tot twee weken na de besmetting. De jeuk begint de eerste keer pas na twee tot zes weken. Zo kan iemand de mijt doorgeven zonder het te weten. Daarom behandelen huisgenoten mee, ook als ze geen jeuk hebben.

Na de behandeling

Twaalf uur na de start van de eerste behandeling ben je niet meer besmettelijk, als je ook alles hebt gewassen. Je mag dan gewoon naar school of werk.

Waar het vaker voorkomt

Scabiës gaat makkelijker rond waar mensen dicht op elkaar leven en veel huidcontact hebben. Denk

aan gezinnen, studentenhuizen, kinderopvang, verpleeghuizen en woongroepen.

Huisdieren

Je krijgt deze scabiës niet van huisdieren. Mijten kunnen wel even op de vacht terechtkomen en daar ongeveer drie dagen leven. Aai je huisdier daarom de eerste drie dagen na de behandeling alleen kort en laat het niet op schoot of in bed. Je huisdier hoeft niet behandeld te worden.

Neem contact op met je huisarts bij:

- heftige jeuk, vooral 's nachts in bed, of jeuk bij meer mensen in huis
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden met jeuk
- dikke korsten en schilfers, vooral bij iemand met een verminderde afweer
- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Behandeling van scabiës

Smeren of tabletten, en hoe je het goed doet

Het doel van deze folder

Deze folder legt uit hoe de behandeling van scabiës gaat. Je leest welke middelen er zijn, hoe je insmeert, wat je wast en waarom je na een week alles herhaalt.

Het behandelplan in het kort

Iedereen in huis doet het tegelijk, op dezelfde dagen.

1 Dag 1 overdag

Wassen en opruimen

- kleding en bedden-goed van drie dagen op 60 graden wassen
- wat niet kan: drie dagen in een dichte zak
- banken en kleden stofzuigen

2 Dag 1 avond

Behandelen

- crème op het hele lichaam, of de tabletten innemen
- schoon bed en schone kleren
- crème acht tot twaalf uur laten zitten

3 Dag 2 ochtend

Afspoelen

- douchen met water en zeep
- schone handdoek en schone kleren
- was van de nacht meteen wassen
- na twaalf uur niet meer besmettelijk

4 Dag 8

Alles herhalen

- opnieuw smeren of tabletten innemen
- opnieuw wassen en stofzuigen
- ook als de jeuk al minder is

Drie onderdelen

De behandeling heeft drie onderdelen. Ze zijn alle drie even belangrijk:

1. de behandeling van jezelf, met crème of tabletten
2. het wassen van kleding, beddengoed en handdoeken
3. de behandeling van je huisgenoten en andere nauwe contacten, op dezelfde dagen

Crème of tabletten

Er zijn twee middelen die even goed werken: een crème of gel met permetrine, en tabletten met ivermectine. Met de crème gaat de jeuk soms iets sneller over. Tabletten zijn makkelijker te gebruiken. Je kiest samen met de huisarts. Permetrinecrème is ook zonder recept te koop bij de apotheek en de drogist. Voor tabletten heb je een recept nodig.

Bij zwangerschap, borstvoeding en jonge baby's is de behandeling anders. Overleg dan altijd eerst met de huisarts.

Twee keer behandelen

Je behandelt altijd twee keer: op dag 1 en een week later op dag 8. Neem daarvoor dezelfde dag van de week. De tweede keer is nodig voor de mijtjes die na de eerste keer uit de eitjes komen, en voor plekjes die je de eerste keer misschien hebt gemist. Doe de tweede keer ook als de jeuk al minder is.

Goed insmeren

- Knip je nagels kort.
- Smeer 's avonds. Douche je eerst, wacht dan een uur.
- Smeer het hele lichaam in, van de kaakrand tot onder de voetzolen.
- Vergeet deze plekken niet: tussen de vingers en tenen, onder de nagels, de polsen en enkels, de

oksels, de geslachtsdelen, tussen de billen en de rug.

- Laat iemand met wegwerphandschoenen je rug insmeren.
- Spaar de crème niet. Voor een volwassene is per keer 30 tot 45 gram nodig.
- Was je handen niet. Doe je dat toch, of ga je naar de wc, smeer die plekken dan opnieuw in.
- Gebruik geen bodylotion of make-up tijdens de behandeling.
- Laat de crème minstens acht uur en het liefst twaalf uur zitten. Douche de volgende ochtend.

Tabletten

De huisarts bepaalt hoeveel tabletten je nodig hebt. Dat hangt af van je gewicht. Je neemt ze in met water op een lege maag: twee uur ervoor en twee uur erna eet je niet. Een week later neem je ze opnieuw.

Wassen

Was op de dag van de behandeling alles wat je de afgelopen drie dagen hebt gebruikt op 60 graden, met een programma van minstens 35 minuten. Wat niet zo heet kan, stop je drie dagen in een dichte plastic zak, binnen in huis. Stofzuig banken, stoffen stoelen, kleden en autostoelen. Na het afdouchen trek je schone kleren aan en slaap je in een schoon bed. Op dag 8 doe je alles opnieuw.

Neem contact op met je huisarts bij:

- heftige jeuk, vooral 's nachts in bed, of jeuk bij meer mensen in huis
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden met jeuk
- dikke korsten en schilfers, vooral bij iemand met een verminderde afweer
- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Goed insmeren tegen scabiës

Uitlegkaart om naast de spiegel te hangen

> **Het doel van deze folder**
> Hang deze kaart in de badkamer. Zo vergeet je geen plekken als je jezelf of je kind insmeert.

Goed insmeren

Van de kaakrand tot onder de voeten. Dit zijn de plekken die mensen vaak vergeten.

1 **Tussen de vingers** en de tenen	2 **Onder de nagels** knip ze kort	3 **Polsen en enkels** vaak overgeslagen	4 **Oksels** en liezen
5 **Geslachtsdelen** ook de buitenkant	6 **Tussen de billen** en de bilnaad	7 **Onder de voeten** de hele voetzool	8 **Je rug** laat iemand helpen

Kinderen tot en met twaalf jaar smeer je ook op het hoofd en in het gezicht, niet in de ogen of de mond.
Was je handen? Smeer ze dan opnieuw in. Dat geldt ook na de wc en na een schone luier.

Stap voor stap

1. Knip je nagels kort. Douche je eerst, wacht dan een uur.
2. Smeer 's avonds het hele lichaam in, van de kaakrand tot onder de voeten.
3. Kinderen tot en met twaalf jaar: ook het hoofd en het gezicht, niet in de ogen of de mond.
4. Smeer onder de nagels met een oude tandenborstel.
5. Laat iemand met wegwerphandschoenen je rug insmeren.
6. Ga in een schoon bed liggen of trek schone kleren aan.
7. Na de wc of handen wassen: smeer die plekken opnieuw in.
8. De volgende ochtend, na acht tot twaalf uur: douchen met water en zeep en schone kleren aan.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Wassen of in een zak

Uitlegkaart: wat je doet met kleding, beddengoed en spullen

Het doel van deze folder

Hang deze kaart bij de wasmachine. Je doet dit op de dag van de eerste behandeling en een week later opnieuw.

Zo doe je het

- Was alles van de afgelopen drie dagen op 60 graden, met een programma van minstens 35 minuten.
- Wat niet op 60 graden kan: drie dagen in een dichte plastic zak, binnen in huis bij kamertemperatuur.
- Stofzuig banken, stoffen stoelen, kleden en autostoelen. Gooi de stofzuigerzak weg.
- Leg schoon beddengoed, schone handdoeken en schone kleren klaar voor na het afdouchen.
- De ochtend na het smeren: pak met wegwerphandschoenen de was van de nacht en was die meteen.
- Invriezen en stomen zijn niet betrouwbaar.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Behandel- en wasplan scabiës

Dag voor dag afvinken, voor iedereen in huis

Het doel van deze folder

Vul in wanneer jullie beginnen en vink elke stap af. Doe het met iedereen in huis tegelijk. Neem het blad mee als je terug moet naar de huisarts.

Ons plan

Dag 1 (datum):.....

Dag 8 (zelfde dag van de week, datum):.....

Middel: crème of tabletten:.....

Wie doen er mee:.....

Voor dag 1

- □ Crème of tabletten voor iedereen in huis gehaald
- □ Nagels kort geknipt
- □ Schoon beddengoed, schone handdoeken en schone kleren klaargelegd
- □ Plastic zakken die goed dicht kunnen klaargelegd
- □ Wegwerphandschoenen in huis
- □ Iedereen weet welke avond we beginnen

Dag 1 overdag

- □ Kleding, beddengoed en handdoeken van drie dagen gewassen op 60 graden
- □ Jassen, knuffels, sloffen, mutsen en sjaals gewassen of in een dichte zak
- □ Banken, stoffen stoelen, kleden en autostoelen gestofzuigd, stofzuigerzak weg

Dag 1 avond

- □ Iedereen ingesmeerd van de kaakrand tot onder de voeten, of de tabletten ingenomen
- □ Kinderen tot en met twaalf jaar ook hoofd en gezicht
- □ Na de wc of handen wassen opnieuw ingesmeerd
- □ In een schoon bed of in schone kleren

Dag 2 ochtend

- □ Na acht tot twaalf uur gedoucht met water en zeep
- □ Schone handdoek en schone kleren
- □ Was van de nacht met handschoenen meteen gewassen op 60 graden
- □ Zakken met spullen dicht tot (datum):

Dag 8

- □ Alles van dag 1 en dag 2 opnieuw gedaan, ook als de jeuk al minder is

Na de behandeling

Week	Jeuk: minder, gelijk of erger?	Nieuwe plekjes?
1		
2		
3		
4		
5		
6		

Neem contact op met je huisarts bij:

- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Huisgenoten en contacten bij scabiës

Wie mee behandelt en hoe je het vertelt

Het doel van deze folder

Deze folder is voor iedereen die net hoort dat hij of iemand in huis scabiës heeft. Je leest wie mee moet behandelen, ook zonder jeuk, en hoe je anderen waarschuwt.

Wie behandelt mee?

Ook zonder jeuk. Kijk zes weken terug, vanaf de dag dat de jeuk begon.

Huisgenoten

twee keer behandelen

- iedereen die in je huis woont
- partner en bedpartner
- tegelijk met jou, op dezelfde dagen

Nauwe contacten

een of twee keer

- meer dan een kwartier huidcontact
- samen slapen, knuffelen, seks
- iemand die jij verzorgt
- wie je kleding of beddengoed gebruikte

Overige contacten

vertellen en opletten

- korter of minder vaak contact
- zes weken letten op jeuk
- bij klachten naar de huisarts

De huisarts helpt je inschatten wie erbij hoort.

Waarom anderen meedoen

Iemand kan de mijt al weken bij zich dragen voordat de jeuk begint. Behandelt alleen de persoon met jeuk, dan krijgt hij de mijt later weer terug van een ander. Zo blijft scabiës rondgaan. Daarom behandelen huisgenoten en nauwe contacten mee, op dezelfde dagen, ook als ze geen klachten hebben.

Wie mee behandelt

Je kijkt zes weken terug, vanaf het moment dat de jeuk begon.

- **Huisgenoten:** iedereen die in je huis woont. Zij behandelen twee keer, tegelijk met jou.
- **Nauwe contacten:** mensen met wie je in die zes weken samen in bed lag, knuffelde of seks had, mensen die jij verzorgde of die jou verzorgden, en mensen die je kleding, handdoeken of beddengoed gebruikten. Zij behandelen een of twee keer. De huisarts helpt je dat in te schatten.
- **Overige contacten:** mensen met wie je korter of minder vaak contact had. Zij hoeven niet te behandelen. Vertel het ze wel, zodat ze zes weken letten op jeuk.

Tegelijk beginnen

Spreek met iedereen een dag af. Iedereen smeert of slikt op dezelfde avond en wast op dezelfde dag. Een week later doet iedereen het opnieuw. Tussen die twee behandelingen heb je zo min mogelijk huidcontact met mensen die niet meedoen.

Het vertellen

Veel mensen schamen zich voor scabiës. Dat is niet nodig. Scabiës zegt niets over hoe schoon je bent. Je kunt het zo zeggen: "Ik heb scabiës. Je kunt het van mij hebben gekregen zonder dat je al jeuk hebt. Wil je je ook laten behandelen?" Wil iemand meer

weten, dan kan hij naar zijn huisarts of naar thuisarts.nl.

Bij klachten

Krijgt een contact jeuk of plekjes, dan gaat hij naar zijn eigen huisarts. Dat geldt ook voor een kind dat alleen is meebehandeld omdat iemand anders scabiës had.

Neem contact op met je huisarts bij:

- heftige jeuk, vooral 's nachts in bed, of jeuk bij meer mensen in huis
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden met jeuk
- dikke korsten en schilfers, vooral bij iemand met een verminderde afweer
- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Contactenlijst scabiës

Wie moet het weten en wie behandelt mee?

Het doel van deze folder

Schrijf op met wie je de afgelopen zes weken veel huidcontact had. Bespreek de lijst met je huisarts. Zo weet je wie mee moet behandelen en wie je alleen waarschuwt.

Wanneer begon de jeuk

Datum dat de jeuk begon:.....

Zes weken daarvoor (datum):.....

Huisgenoten: twee keer behandelen

Naam	Jeuk?	Dag 1 gedaan	Dag 8 gedaan

Nauwe contacten: een of twee keer behandelen

Samen in bed, knuffelen, seks, verzorgen, of meer dan een kwartier huidcontact. Ook wie je kleding, handdoeken of beddengoed gebruikte.

Naam	Soort contact	Verteld op	Behandelt mee

Overige contacten: vertellen en zes weken opletten

Naam	Soort contact	Verteld op

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Jeuk na de behandeling van scabiës

Wat normaal is en wanneer je terug moet

Het doel van deze folder

Deze folder is voor iedereen die is behandeld voor scabiës en nog jeuk heeft. Je leest waarom de jeuk blijft, hoe lang dat duurt, wat helpt en wanneer je terug moet naar de huisarts.

Jeuk na de behandeling

Het afweersysteem reageert nog een tijd op de dode mijten.

Dit is normaal. Het betekent niet dat de behandeling mislukt is.

- ga naar de huisarts bij nieuwe plekjes, bij jeuk die na twee weken weer erger wordt, of bij jeuk die na vier weken nog niet over is

Waarom de jeuk blijft

De jeuk bij scabiës komt van je afweer. Die reageert op de mijten, hun eitjes en hun uitwerpselen. Na de behandeling zijn de mijten dood. Je afweer reageert nog een tijd op wat er van de mijten in de huid achterblijft. Daarom wordt de jeuk vaak eerst erger en daarna langzaam minder.

Hoe lang het duurt

De jeuk duurt meestal twee tot zes weken, gemiddeld ongeveer vier weken. Bij sommige mensen duurt het een paar maanden, vooral overdag en minder heftig. Mensen met eczeem houden vaak langer jeuk. Het duurt meestal ongeveer vier weken voordat alle plekjes en wondjes weg zijn.

Jeuk na de behandeling is op zichzelf geen reden om een derde keer te behandelen.

Wat helpt

- Smeer je huid twee tot drie keer per dag in met een neutrale crème, zoals cetomacrogolcrème.
- Een gel met menthol kan de jeuk even verminderen. Niet gebruiken bij kinderen jonger dan twee jaar.
- Soms helpt een tablet tegen jeuk. Vraag dit aan de huisarts of apotheker.
- Houd je nagels kort, zodat krabben minder schade geeft.
- Gebruik geen hormooncrème zonder overleg met je huisarts.

Wanneer je terug moet

Ga terug naar de huisarts als je nieuwe plekjes of gangetjes krijgt, als de jeuk twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt, of als de jeuk vier weken na de laatste behandeling nog niet over is. Dan kijkt de huisarts of het jeuk na de behandeling is, eczeem, of toch weer scabiës.

Als scabiës terugkomt

Komt scabiës terug, dan is er meestal iets misgegaan bij een van de drie onderdelen: het insmeren, het wassen of het meebehandelen van huisgenoten. Kijk samen met de huisarts wat er anders moet. Soms verwijst de huisarts je naar de dermatoloog.

Neem contact op met je huisarts bij:

- heftige jeuk, vooral 's nachts in bed, of jeuk bij meer mensen in huis
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden met jeuk
- dikke korsten en schilfers, vooral bij iemand met een verminderde afweer
- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Scabiës bij kinderen

Voor ouders: herkennen, insmeren en school

Het doel van deze folder

Deze folder is voor ouders van een kind met scabiës, of van een kind dat meebehandelt omdat iemand in huis scabiës heeft. Je leest wat bij kinderen anders is en hoe je je kind goed insmeert.

Bultjes en krabplekjes op de arm van een kind met scabiës.

Wat anders is bij kinderen

Bij baby's en jonge kinderen ziet scabiës er vaak anders uit dan bij volwassenen. Je ziet minder gangetjes en meer bultjes, blaasjes en puistjes, ook op de handpalmen en de voetzolen. Het hoofd, het gezicht en de hals kunnen meedoen. Door krabben ontstaan makkelijk ontstoken plekjes.

Insmeren bij kinderen

- Smeer bij kinderen tot en met twaalf jaar ook het hoofd en het gezicht in. Wrijf de crème door het haar.
- Houd de crème uit de ogen, de mond en de binnenkant van de neus.
- Trek een jong kind sokjes en wantjes aan, zodat de crème niet in de mond komt.
- Smeer opnieuw in na de wc of na een schone luier.
- Laat de crème acht tot twaalf uur zitten, of zo lang als de huisarts zegt.
- Een ouder kind kan zichzelf insmeren. Help bij de rug, met wegwerphandschoenen.

Baby's

Bij een baby jonger dan twee maanden bepaalt de huisarts de behandeling. Je gebruikt dan alleen crème en geen gel, en de crème blijft korter zitten. Bij een heel kleine baby kan de huisarts een ander middel kiezen. Tabletten kunnen bij kinderen vanaf een bepaald gewicht. De huisarts bespreekt wat bij jouw kind past.

School en kinderopvang

Twaalf uur na de start van de eerste behandeling is je kind niet meer besmettelijk. Je kind mag dan gewoon naar school of de kinderopvang. Vertel het aan de opvang of school. Voor klasgenoten zijn meestal geen extra maatregelen nodig. Een kinderdagverblijf moet scabiës melden bij de GGD. De GGD geeft dan advies.

Knuffels en spullen

Was knuffels, slaapzakjes en dekentjes op 60 graden. Kan dat niet, stop ze dan drie dagen in een dichte plastic zak. Leg voor na de behandeling schone kleren en een schone knuffel klaar.

Neem contact op met je huisarts bij:

- een baby jonger dan twee maanden met jeuk of bultjes
- ontstoken plekjes met pus, korstjes of koorts
- nieuwe plekjes na de laatste behandeling
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is
- jeuk of plekjes bij een kind dat alleen is meebehandeld

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Scabiës bij zwangerschap en borstvoeding

Welke behandeling past en waar je op let

Het doel van deze folder

Deze folder is voor vrouwen die zwanger zijn of borstvoeding geven en scabiës hebben, of moeten meebehandelen. Overleg altijd eerst met je huisarts.

Zwangerschap

Ben je zwanger, dan behandel je met een smeermiddel. Tabletten met ivermectine gebruik je in de zwangerschap niet, omdat er te weinig bekend is over de veiligheid. Er zijn twee smeermiddelen die je kunt gebruiken: benzylbenzoaat en permetrine. Thuisarts en de richtlijn voor huisartsen kiezen eerst voor benzylbenzoaat. De richtlijn van het RIVM kiest eerst voor permetrine. Je huisarts bespreekt met je welk middel je krijgt.

Benzylbenzoaat smeer je twee keer, met een dag ertussen. Je wast je pas weer als de huisarts dat zegt. Een week later doe je dit opnieuw. Het kan wat prikken op de huid.

Borstvoeding

Geef je borstvoeding, dan is permetrine de eerste keus. Je smeert je borsten ook in. Maak je tepel voor het voeden schoon en smeer hem daarna opnieuw in. Je kunt de melk ook tijdelijk afkolven. De moedermelk hoeft niet weggegooid te worden.

Kiest de huisarts toch voor tabletten, dan geldt alleen bij een baby van zeven dagen of jonger het advies om een dag af te kolven en die melk weg te gooien.

Je baby

Heb je veel huidcontact met je baby, dan behandelt je baby meestal mee. Bij een baby jonger dan twee maanden bepaalt de huisarts hoe.

Neem contact op met je huisarts:

- voordat je met de behandeling begint
- als je baby jeuk, bultjes of blaasjes krijgt
- bij nieuwe plekjes na de laatste behandeling
- als de jeuk vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Scabiës crustosa

De vorm met korsten en heel veel mijten

Het doel van deze folder

Deze folder gaat over scabiës crustosa, een zeldzame en zeer besmettelijke vorm van scabiës. Hij is voor familie, mantelzorgers en zorgmedewerkers van mensen met deze vorm.

Wat het is

Bij gewone scabiës zitten er meestal maar vijf tot tien mijten op het hele lichaam. Bij scabiës crustosa zijn het er honderden tot duizenden. De afweer houdt de mijten dan niet meer in toom. Een oude naam is scabiës norvegica.

Bij wie het voorkomt

Het komt vooral voor bij mensen met een verminderde afweer, bij kwetsbare ouderen en bij mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking. Ook mensen die niet goed kunnen krabben, kunnen het krijgen.

Hoe het eruitziet

De huid wordt dik, met witte tot geelbruine korsten en schilfers. Dat zie je vooral op de handen, de voeten, de armen en de benen. Soms is alleen de huid wat droog en schilferig. De jeuk kan mild zijn of zelfs ontbreken. Daardoor wordt het soms laat herkend. Vaak krijgen verzorgers of familie eerder jeuk dan de persoon zelf.

Zeer besmettelijk

In de huidschilfers zitten veel mijten. Die schilfers komen in kleding, beddengoed, meubels en in de kamer. Daardoor kun je het al krijgen na kort contact of door in dezelfde kamer te zijn.

De behandeling

De dermatoloog behandelt scabiës crustosa. Dat gebeurt met tabletten en crème samen, twee of drie keer, met een week ertussen. Zo nodig vaker. De persoon blijft apart tot de dermatoloog zegt dat er geen scabiës meer is. Dat kan weken duren.

- Iedereen in huis en alle nauwe contacten behandelen twee keer mee.
- Kleding, beddengoed en stoffen uit de kamer was je op 60 graden, of je bewaart ze zeven dagen in een dichte zak.
- Verzorgers dragen handschoenen en een schort met lange mouwen en wassen daarna hun handen met water en zeep.
- Stofzuig de kamer en gooi de stofzuigerzak weg.

Melden

Een arts moet scabiës crustosa melden bij de GGD. De GGD helpt dan bij de aanpak en zoekt uit wie nog meer behandeld moet worden.

Neem dezelfde dag contact op met de huisarts bij:

- dikke korsten en schilfers bij iemand met een verminderde afweer of een beperking
- jeuk bij verzorgers of familie van iemand met een schilferende huid

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Scabiës in instellingen, op school en op het werk

Wat er gebeurt bij scabiës in een groep

Het doel van deze folder

Deze folder is voor ouders, bewoners, familie en medewerkers. Je leest wat er gebeurt als scabiës voorkomt op school, in de kinderopvang, in een verpleeghuis of op het werk.

School en werk

Twaalf uur na de start van de eerste behandeling ben je niet meer besmettelijk. Je mag dan gewoon naar school of naar je werk. Thuisblijven daarna is niet nodig.

Voor klasgenoten zijn meestal geen extra maatregelen nodig. Dat is anders bij veel huidcontact in de groep, bij verkleedkleren die worden gedeeld of bij kinderen die vaak bij elkaar spelen of logeren. Dan behandelen die kinderen soms mee.

Melden bij de GGD

Een losstaand geval van scabiës hoeft niet gemeld te worden. In instellingen met kwetsbare mensen moet het wel. Denk aan verpleeghuizen, ziekenhuizen, instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking, thuiszorg, kinderdagverblijven, basisscholen en opvang voor dak- en thuislozen. Een arts meldt dan bij de GGD. Scabiës crustosa moet altijd gemeld worden.

Bij een uitbraak

Krijgen meer mensen in een instelling scabiës, dan helpt de GGD bij de aanpak. Vaak worden bewoners, medewerkers en hun huisgenoten samen behandeld, op dezelfde dagen. De tweede behandeling volgt een week later, uiterlijk na tien dagen. Daarna let iedereen nog een tijd op nieuwe jeuk.

In een verpleeghuis krijgen soms eerst de medewerkers jeuk. Ouderen hebben door hun afweer soms weinig jeuk, ook als ze scabiës hebben.

Voor medewerkers

- Draag bij een vermoeden wegwerphandschoenen en een schort met lange mouwen.
- Was je handen met water en zeep.
- Twaalf uur na de eerste goede behandeling van een cliënt met gewone scabiës kun je meestal weer zorg geven zonder handschoenen en schort, als de tweede behandeling op dag 8 ook goed gebeurt.
- Heb je zelf jeuk, ga dan naar je huisarts en overleg met je bedrijfsarts.
- Heb je het waarschijnlijk op je werk opgelopen, dan meldt de bedrijfsarts dit als beroepsziekte.

Neem contact op met je huisarts bij:

- heftige jeuk, vooral 's nachts in bed, of jeuk bij meer mensen in huis
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden met jeuk
- dikke korsten en schilfers, vooral bij iemand met een verminderde afweer
- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Fabels over scabiës

Wat klopt er van de verhalen?

Het doel van deze folder

Over scabiës gaan veel verhalen rond. Sommige maken dat mensen zich schamen of de behandeling verkeerd doen. In deze folder lees je wat er klopt.

Verhalen en wat ervan klopt

"Schurft krijg je als je vies bent."

Dit klopt niet. Iedereen kan scabiës krijgen, ook mensen die zich vaak wassen. Het gaat over door huidcontact.

"Zonder gangetjes is het geen scabiës."

Dit klopt niet. Gangetjes zijn vaak kapotgekrabd. Bij jonge kinderen, ouderen en mensen die een hormooncrème smeren, zie je ze vaak niet.

"Eén keer goed smeren is genoeg."

Dit klopt niet. Je behandelt altijd twee keer, met een week ertussen. Niemand krijgt in één keer het hele lichaam goed ingesmeerd, en uit eitjes kunnen nieuwe mijtjes komen.

"Ik heb geen jeuk, dus ik hoef niet mee te doen."

Dit klopt niet. Je kunt de mijt al weken bij je dragen voordat de jeuk begint. Daarom behandelen huisgenoten altijd mee.

"Ik heb nog jeuk, dus de behandeling werkte niet."

Meestal klopt dit niet. Jeuk na de behandeling is normaal en duurt vaak twee tot zes weken. Nieuwe plekjes of gangetjes zijn wel een reden om terug te gaan naar de huisarts.

"De hond of kat moet ook behandeld worden."

Dit klopt niet. De mijt van mensen kan niet in een dierenvacht leven. Aai je huisdier de eerste drie dagen alleen kort.

"Je moet het hele huis schoonmaken."

Dit is niet nodig. Bij gewone scabiës gaat de mijt bijna nooit over via meubels en vloeren. Wassen op 60 graden, een dichte zak en stofzuigen zijn genoeg.

Neem contact op met je huisarts bij:

- heftige jeuk, vooral 's nachts in bed, of jeuk bij meer mensen in huis
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden met jeuk
- dikke korsten en schilfers, vooral bij iemand met een verminderde afweer
- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Jeuk en plekjes die op scabiës lijken

Scabiës of iets anders?

Het doel van deze folder

Jeuk met rode bultjes heeft veel oorzaken. Deze folder helpt je te begrijpen waarom de huisarts naar meer kijkt dan alleen de bultjes. De diagnose stelt de huisarts.

Scabiës of iets anders?

Jeuk heeft veel oorzaken. Deze lijken het meest op elkaar.

Scabiës

jeuk vooral in bed, vaak bij
meer mensen in huis, gangetjes

Eczeem

droge plekken in de plooien,
vaak al langer bekend

Insectenbeten

bultjes in groepjes op huid
die bloot was, geen gangetjes

Luizen

jeuk op het hoofd of in het
schaamhaar, je ziet luizen of neten

Twijfel je? De huisarts kan het verschil zien en zo nodig een huidschilfertje laten onderzoeken.

Wat wijst op scabiës

- jeuk die 's nachts in bed het ergst is
- jeuk bij meer mensen in huis of bij je partner
- gangetjes tussen de vingers of tenen, aan de polsen of de voeten
- bultjes op de geslachtsdelen, de billen of rond de navel

Eén signaal zegt weinig. Hoe meer signalen samen, hoe meer het op scabiës wijst.

Eczeem

Eczeem geeft droge, jeukende plekken, vaak in de elleboogplooien en knieholtes. Het bestaat vaak al langer of kwam vroeger ook voor. Bij eczeem zie je geen gangetjes. Scabiës kan eczeem wel laten opvlammen. Dan heb je ze allebei.

Insectenbeten

Beten van muggen, vlooien of bedwantsen geven jeukende bulten, vaak in groepjes op huid die bloot was. Je ziet geen gangetjes. Huisgenoten hebben er niet altijd last van.

Luizen

Hoofdluis geeft jeuk op het hoofd, vooral achter de oren en in de nek. Schaamluis geeft jeuk in het schaamhaar. Je ziet de luizen of hun eitjes in het haar. Meer lees je in de folder Hoofdluis en schaamluis.

Andere oorzaken

Psoriasis, contacteczeem en netelroos kunnen ook jeuken. Jeuk zonder plekjes op de huid kan een andere oorzaak hebben, zoals een medicijn of een ziekte. Ga daarmee naar de huisarts.

Geen scabiësmiddel op de gok

Smeer niet op de gok een middel tegen scabiës. Smeer ook niet zelf lang een hormooncrème als je niet weet wat je hebt. Bij scabiës kan een

hormooncrème het beeld veranderen, waardoor het later moeilijker te herkennen is.

Neem contact op met je huisarts bij:

- heftige jeuk, vooral 's nachts in bed, of jeuk bij meer mensen in huis
- zwangerschap, borstvoeding of een baby jonger dan twee maanden met jeuk
- dikke korsten en schilfers, vooral bij iemand met een verminderde afweer
- nieuwe plekjes of gangetjes na de laatste behandeling
- jeuk die twee weken na de laatste behandeling weer erger wordt
- jeuk die vier weken na de laatste behandeling nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Hoofdluis en schaamluis

Herkennen en aanpakken

Het doel van deze folder

Deze folder gaat over hoofdluis en schaamluis. Dat zijn andere beestjes dan de scabiësmijt, met een eigen aanpak.

Hoofdluis

Hoofdluizen zijn kleine beestjes van ongeveer drie millimeter. Ze leven op het hoofd en gaan over als haren elkaar raken. Ze geven vaak jeuk, vooral achter de oren, in de nek en onder de pony. De eitjes heten neten. Dat zijn vastgeplakte korreltjes dicht bij de hoofdhuid. Hoofdluis is onschuldig en zegt niets over hoe schoon je bent.

Kammen

- Kam twee weken lang elke dag met een luizenkam.
- Kam van de hoofdhuid naar de punten, extra goed achter de oren en in de nek.
- Gaat kammen moeilijk, gebruik dan eerst crèmespoeling en spoel die uit.
- Maak de kam na het kammen schoon met water en zeep.

Een middel

Een middel tegen luizen hoeft niet. Wil je er een gebruiken, kies dan het liefst een middel met dimeticon. Gebruik het op dag 1 en dag 8, en blijf daarnaast elke dag kammen. Lees de bijsluiter: niet elk middel is geschikt voor jonge kinderen of zwangere vrouwen.

Thuis en op school

Kleding, beddengoed en knuffels hoef je niet te wassen. Extra schoonmaken is niet nodig. Je kind mag gewoon naar school. Vertel het wel aan school en aan ouders van vriendjes. Controleer iedereen in huis, ook de volwassenen.

Schaamluis

Schaamluizen leven in het schaamhaar en soms in ander lichaamshaar, zoals oksel- en borsthaar of de wimpers. Je krijgt ze vooral bij seks of intiem contact, soms via kleding, handdoeken of

beddengoed. Ze geven jeuk. Soms zie je kleine roodbruine vlekjes in je ondergoed.

Behandelen

- Smeer permetrinecrème op de behaarde plekken en de huid eromheen, niet in de vagina, de anus of op de eikel.
- Laat de crème acht tot twaalf uur zitten en douche hem dan af.
- Kam daarna een week lang elke dag met een luizenkam.
- Herhaal de behandeling na een week.
- Was kleding, beddengoed en handdoeken op 60 graden.
- Behandel tegelijk met je sekspartners van de afgelopen twee maanden.

Zitten er luizen in je wimpers of wenkbrauwen, smeer daar dan geen crème en ga naar de huisarts. Wil je je laten testen op andere soa's, dan kan dat bij de huisarts.

Neem contact op met je huisarts bij:

- schaamluis die na de behandeling niet weggaat
- luizen in de wimpers of wenkbrauwen
- ontstoken plekjes door krabben
- twijfel over een middel bij zwangerschap of een jong kind

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de pagina's over hoofdluis en schaamluis van Thuisarts. Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Met scabiës naar de huisarts

Uitlegkaart: de signalen op een rij

Het doel van deze folder

Op deze kaart staan de signalen waarbij je contact opneemt met de huisarts. Eén signaal is genoeg.

Met scabiës naar de huisarts

Bij een van deze signalen maak je een afspraak.

- heftige jeuk, vooral in bed
- jeuk bij meer mensen in huis
- streepjes tussen vingers of tenen
- eczeem dat niet overgaat
- je bent zwanger of geeft borstvoeding
- een baby jonger dan twee maanden
- dikke korsten en schilfers
- nieuwe plekjes na de behandeling
- jeuk na twee weken weer erger
- jeuk na vier weken nog niet over

Waarom deze signalen

Bij zwangerschap, borstvoeding en jonge baby's is de behandeling anders. Dikke korsten kunnen wijzen op scabiës crustosa, een zeer besmettelijke vorm. Nieuwe plekjes na de behandeling kunnen betekenen dat de scabiës terug is. Jeuk na de behandeling is meestal normaal. Duurt die langer dan vier weken, dan kijkt de huisarts wat er aan de hand is.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Voorbereiden op je afspraak over scabiës

Wat je bijhoudt, meeneemt en vraagt

> **Het doel van deze folder**
> Deze folder is voor mensen die met jeuk of scabiës naar de huisarts of de dermatoloog gaan. Vul de vragen vooraf in en neem dit blad mee. Zo haal je meer uit een kort gesprek.

Over de jeuk

Sinds wanneer heb je jeuk:.....

Wanneer is de jeuk het ergst:.....

Waar zitten de plekjes:.....

Wie in huis of in je omgeving heeft ook jeuk:.....

Wat je al hebt gedaan

- □ Nog niets
- □ Crème tegen scabiës. Welke en hoe vaak:
- □ Tabletten tegen scabiës. Hoe vaak:
- □ Hormooncrème of een andere crème. Welke:
- □ Gewassen op 60 graden en spullen in een zak gedaan
- □ Huisgenoten deden tegelijk mee

Wat ging er lastig bij het smeren of wassen:.....

Over jezelf

- □ Ik ben zwanger of geef borstvoeding
- □ Ik heb een baby jonger dan twee maanden
- □ Ik heb eczeem of een andere huidziekte
- □ Ik gebruik medicijnen die de afweer verminderen
- □ Ik werk in de zorg, de kinderopvang of met mensen
- □ Ik woon in een studentenhuis of met veel mensen

Vragen die je kunt stellen

- Is dit scabiës, of iets anders?
- Wordt het crème of tabletten, en hoeveel heb ik nodig?
- Wie moet er mee behandelen?
- Wanneer mag ik weer naar school of werk?
- Hoe lang mag de jeuk duren, en wanneer kom ik terug?

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Woordenlijst scabiës

De woorden die je bij de arts en in de folders tegenkomt

Het doel van deze folder

In deze woordenlijst staan de woorden die je tegenkomt bij de huisarts, de dermatoloog, de GGD en in de folders over scabiës. Ze staan op alfabet.

Woord	Betekenis
Benzylbenzoaat	Een smeermiddel tegen scabiës. Gebruikt bij heel kleine baby's en soms in de zwangerschap.
Contactonderzoek	Uitzoeken met wie iemand met scabiës veel huidcontact had, zodat zij mee kunnen behandelen.
Deltateken	Het kleine donkere driehoekje aan het eind van een gangetje dat de arts met een dermatoscoop (een loep met licht) ziet. Dat is de kop van de mijt.
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst. Helpt bij uitbraken van scabiës in instellingen.
Gangetje	Het dunne, kronkelige streepje in de huid dat het vrouwtje van de mijt graaft.
Hoornlaag	De buitenste laag van de huid. Daar graaft de mijt.
Huisgenoten	Iedereen die in hetzelfde huis woont. Zij behandelen altijd twee keer mee.
Incubatietijd	De tijd tussen besmetting en de eerste klachten. Bij scabiës de eerste keer twee tot zes weken.
Ivermectine	Het middel in de tabletten tegen scabiës. Je krijgt het op recept.
Mijt	Een heel klein spinachtig beestje. De scabiësmijt heet Sarcoptes scabiei.
Nauwe contacten	Mensen met wie je langer dan een kwartier of vaak huidcontact had.
Pediculosis	Het medische woord voor luizen. Pediculosis capitis is hoofdluis, pediculosis pubis is schaamluis.
PCR-test	Een laboratoriumtest die het erfelijk materiaal van de mijt in een huidschilfertje kan vinden.
Permetrine	Het middel in de crème of gel tegen scabiës. Ook gebruikt tegen schaamluis.
Postscabiësjeuk	Jeuk die na een goede behandeling nog een paar weken doorgaat.
Scabiës	Het medische woord voor schurft.
Scabiës crustosa	Een zeldzame vorm met dikke korsten en heel veel mijten. Zeer besmettelijk. Vroeger scabiës norvegica genoemd.
Scabiës incognito	Scabiës die er anders uitziet omdat iemand lang een hormooncrème heeft gesmeerd.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

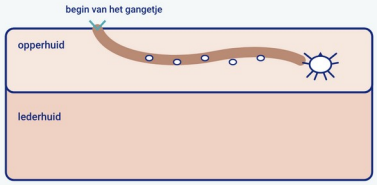
Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.

Scabiës in één oogopslag

De belangrijkste plaatjes uit de folders op één blad

Hoe de scabiësmijt in de huid leeft

Het vrouwtje graaft een gangetje in de bovenste laag van de huid.

- een gangetje van een halve tot anderhalve cm
- de mijt zit aan het eind en legt elke dag eitjes
- jeuk komt van de afweer tegen de mijt
- meestal maar vijf tot tien mijten op het hele lichaam

De mijt is kleiner dan een halve millimeter. Je ziet hem niet met het blote oog.

Waar je scabiës vaak ziet

Bij volwassenen blijven het gezicht en het hoofd meestal vrij.

Tussen de vingers en aan de zijkant van de hand	**Polsen** vooral aan de binnenkant	**Ellebogen** aan de buitenkant	**Oksels** en de voorste okselplooi
Rond de navel en op de buik en de taille	**Billen en liezen** ook de geslachtsdelen	**Rond de tepels** vooral bij vrouwen	**Voeten** rond de enkels en tussen de tenen

Bij baby's en jonge kinderen kunnen ook het hoofd, het gezicht, de handpalmen en de voetzolen meedoen.

Het behandelplan in het kort

Iedereen in huis doet het tegelijk, op dezelfde dagen.

1 Dag 1 overdag	2 Dag 1 avond	3 Dag 2 ochtend	4 Dag 8
Wassen en opruimen	Behandelen	Afspoelen	Alles herhalen
• kleding en bedden-goed van drie dagen op 60 graden wassen • wat niet kan: drie dagen in een dichte zak • banken en kleden stofzuigen	• crème op het hele lichaam, of de tabletten innemen • schoon bed en schone kleren • crème acht tot twaalf uur laten zitten	• douchen met water en zeep • schone handdoek en schone kleren • was van de nacht meteen wassen • na twaalf uur niet meer besmettelijk	• opnieuw smeren of tabletten innemen • opnieuw wassen en stofzuigen • ook als de jeuk al minder is

Goed insmeren

Van de kaakrand tot onder de voeten. Dit zijn de plekken die mensen vaak vergeten.

1 **Tussen de vingers** en de tenen	2 **Onder de nagels** knip ze kort	3 **Polsen en enkels** vaak overgeslagen	4 **Oksels** en liezen
5 **Geslachtsdelen** ook de buitenkant	6 **Tussen de billen** en de bilnaad	7 **Onder de voeten** de hele voetzool	8 **Je rug** laat iemand helpen

Kinderen tot en met twaalf jaar smeer je ook op het hoofd en in het gezicht, niet in de ogen of de mond.
Was je handen? Smeer ze dan opnieuw in. Dat geldt ook na de wc en na een schone luier.

Wassen of in een zak

De mijt leeft buiten de huid meestal niet langer dan drie dagen.

Wassen op 60 graden

een programma van minstens 35 minuten

- kleding van de afgelopen drie dagen
- ondergoed en pyjama
- lakens, slopen en dekbedhoes
- handdoeken en theedoeken
- dekentjes en kussenhoezen
- sjaals, mutsen en handschoenen

Drie dagen in een dichte zak

binnen in huis, bij kamertemperatuur

- wat niet op 60 graden kan
- knuffels en sloffen
- jassen en schoenen
- tassen en stoffen hoesjes
- zak na drie dagen weer open en zo nodig gewoon wassen

Banken, stoffen stoelen, kleden en autostoelen stofzuig je. Gooi de stofzuigerzak daarna weg.

Wie behandelt mee?

Ook zonder jeuk. Kijk zes weken terug, vanaf de dag dat de jeuk begon.

Huisgenoten	Nauwe contacten	Overige contacten
twee keer behandelen	een of twee keer	vertellen en opletten
• iedereen die in je huis woont • partner en bedpartner • tegelijk met jou, op dezelfde dagen	• meer dan een kwartier huidcontact • samen slapen, knuffelen, seks • iemand die jij verzorgt • wie je kleding of beddengoed gebruikte	• korter of minder vaak contact • zes weken letten op jeuk • bij klachten naar de huisarts

De huisarts helpt je inschatten wie erbij hoort.

Ga naar de huisarts bij:

- jeuk bij meer mensen in huis, zwangerschap of een jonge baby
- dikke korsten, nieuwe plekjes, of jeuk die na vier weken nog niet over is

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Samengesteld door dr. Annemie Galimont-Collen, dermatoloog, naar de LCI-richtlijn Scabiës van het RIVM, de NHG-Behandelrichtlijn Scabiës, Thuisarts en het gratis e-book Scabiës (Huidopleiding, 2026). Uitgave: onlinedermatologie.nl, november 2026.